

ikke bør begrænde Brødets Indførelse i Kjøbstæderne til Rugbrød; men det er vist, hvorledes man endogsaa tager det, at her i Landet, efter vore Sæder og Sædvaner, er Rugbrød det, som er Arbejdsklassens Hovednæringsmiddel, og at denne kun i et ringe Omfang benytter fint Brød. Naar dette forholder sig saa, da er det vist, at det tiemed, man har tilstigtet ved at ville hjemle en temporair Ret til Indførelse af Brød i Kjøbstæderne, alene omfatter Rugbrød, og at der derimod ikke i Tidsforholdene er nogen Anledning til at tillade Hvedebrøds Indførelse i Kjøbstæderne. At der er et ringe Forbrug af Hvedebrød hos den fattige Klasse, troer jeg ikke kan være af nogen væsentlig Betydning; thi den Meerudgift, det kan være, om dette Hvedebrød er lidet dyrere i Kjøbstæderne end paa Landet, kan ikke komme meget i Betragtning. Naar det er bemærket, at den foreliggende Lov ikke vilde være af nogen indgribende Virkning til Skade for Kjøbstædebagerne, saa har jeg selv indrømmet, at jeg ikke finder det vist, at den Landboerne indrømmede Ret til at forsyne Kjøbstæderne med Brød vilde have saa indgribende Følger for Bagerne, som disse ville befrygte; det er altid Tilfældet ved sliche Love, der vedkommer Næringsvæsenet, at Frygten er større end den virkelige Fare; men allerede denne Frygt er dog vistnok et meget betydeligt Onde; den svækker Modet hos Bagerne, den forringer deres Eiendommens Værdi og den svækker deres Credit, og jeg er temmelig overbevist om, at en Lov, som tilsteder fri Indførsel af alt Slags Brød i Kjøbstæderne, vil bewirke en stor Frygt hos Bagerne og derfor have en betydelig Indflydelse paa deres Velfærd, ligesom man heller ikke er ganske sikker paa, at ikke Kjøbstædebagerne paa nogle Steder derved kunde blive saaledes ødelagte, at de ikke kunde reise sig igjen, og jeg troer, at Kjøbstadens Indvaanere selv vilde finde sig ilde ved, at de Bagerier, hvorfra de hidtil vare blevne forsynede, bleve nedlagte, og at de istedet derfor fik en ujevn og usikker Forsyning. Det er Noget, man naturligviis ikke kan forudsee, men i alt Fald forekommer det mig besynderligt, om man, da man ikke har til Hensigt at gjøre en Reform

i Bagerneringen eller i Kjøbstadnæringsvæsenet i Almindelighed, men blot vil gjøre en speciel Foranstaltning paa Grund af de nuværende høie Priser paa Kornvarer, og som Følge deraf paa Brødet, deraf vilde tage Anledning til at træffe en Foranstaltning, som kunde have en vedvarende Følge for Bagerne; thi det vil ikke være nogen Betyggelse for dem, at det kun er for eet Aar, at en Rettighed som den omhandlede overdrages Landboerne; det er ikke usandsynligt, og det vil i al Fald blive Noget, som Bagerne i Kjøbstæderne ville befrygte, at, naar denne Frihed har været eet Aar, vil den atter blive fornyet, og dette giver vistnok en stor Usikkerhed i en Næringsvei, der baade hører til de ikke ubetydelige i Kjøbstæderne, og som ogsaa har en stor Interesse for Kjøbstædernes Indvaanere i Almindelighed. Det er blevet sagt, at der ikke var nogen Fare for Indførsel af Hvedebrød i Kjøbstæderne, fordi Hvedebrødsbagerier ikke anlægges paa Landet uden efter Bevilling, og denne ikke bliver givet uden naar Landbagerierne ligge i en vis Afstand fra Kjøbstæderne, hvilkens Afstand blev benævnt 2 Miil, men egentlig er $1\frac{1}{2}$ Miil; men jeg har opfattet det Spørgsmaal, om ikke den almindelige Frihed, der efter denne Lov skulde gives Enhver paa Landet til at indføre Hvedebrød i Kjøbstæderne, ogsaa forudsatte en Frihed til at forbage det der, og om den altsaa ikke gjorde Forandring i de Regler, der nu gjælde angaaende Bagerneringen paa Landet. Rugbrødsbagerne maae nedfætte sig overalt paa Landet, Hvedebrødsbagerne derimod ikke, og naar man altsaa giver en Lov, som tillader Indførsel af Rugbrød i Kjøbstæderne, saa er der ingen Vanffelighed med Hensyn til det Spørgsmaal: hvem der har Lov til at forbage det Brød, som saaledes indføres, hvorimod en saadan Vanffelighed vil opstaae, naar Loven kom til at omfatte Hvedebrød. Jeg siger, det er tvivlsomt, hvorledes det i saa Fald vilde stille sig, og jeg har heller ikke villet udgive det for Mere; men netop det, at en Lov, som man vil udgive, foranlediger en Tvivl, der paa den ene Side gjør Lovens Benyttelse usikker, og paa den anden Side kunde bane Vei til dens Benyttelse paa en mere udstrakt Maade end